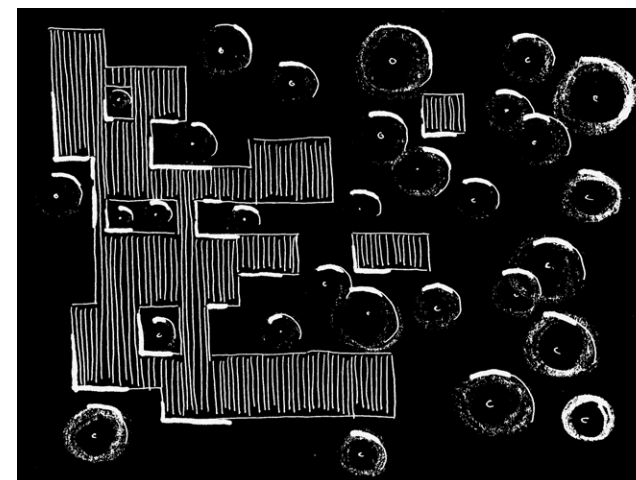

*“Vnímání architektury pěti smysly, se pro mě stalo záchytným bodem uvažování o prostoru. Uvědomění si, pro koho domy stavím, kdo a jak je bude užívat.
Myslím, že navrhování architektury pro pět smyslů člověka, mě nutí oprostít se od formy a zamýšlet se nad situací a prostředím, které vytvářím.
Nutí mě procházet se domem a řešit atmosféru prostoru o kousek dál, než jen po její estetickou složku.”*

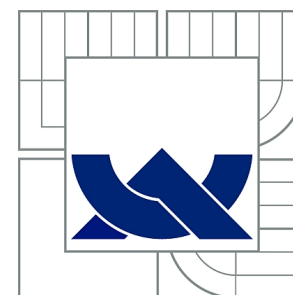

TERMÁLNÍ LÁZNĚ YVERDON
pět smyslů v architektuře

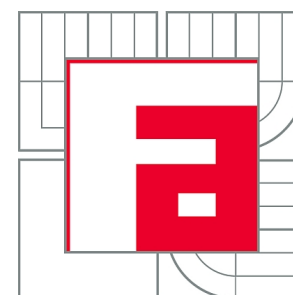

*vypracoval Michal Poláš
pod vedením Ivana Kolečka a Lukáše Pecky
diplomová práce 2015
fakulta architektury na VUT v Brně*

< invertovaná pracovní skica, struktura procházející zelení

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY
ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ
FACULTY OF ARCHITECTURE
DEPARTMENT OF DESIGN

TERMÁLNÍ LÁZNĚ YVERDON, PĚT SMYSLŮ V ARCHITEKTUŘE

THERMAL BATHS YVERDON, FIVE SENSES IN ARCHITECTURE

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. MICHAL POLÁŠ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

prof. Ing. arch. IVAN KOLEČEK

BRNO 2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

“Kvalita prostředí, funkční náplň ani kapacita stávajícího lázeňského souboru již nevyhovuje dnešním potřebám ani předpokládanému dalšímu směřování města. Podrobný nový stavební program je náplní konceptu a projektu. Projekt bude brát v úvahu identitu místa, měřítko a způsob zastavění lázní vzhledem ke vztahům v území, ke krajině, k městu a místu. Stávající hranice areálu lázní budou také hranicemi nových lázní. Historické budovy musí být zachovány.”

ESEJE

ČLOVĚK A VODA (esej napsaná 17.2.2015 k pochopení tématu lázní)

...ubývá míst, kam chodívala pro vodu,
voda si na to vzpomíná, voda je krásná.
voda má voda má voda má...

Zpívá Hradišťan v písni Modlitba za vodu. Člověk si již po staletí snaží podmanit vodní živel. Nutno říci, že občasné úspěchy snad daly člověku právo si myslet, že je schopný si vodu ochočit. Stavba Panamského průplavu si vyžádala 5609 lidských životů, přesto nakonec člověk dosáhl svého. S železnou pravidelností nám voda ukazuje také svou ničivou sílu a zaplavuje domovy. Je to velké neštěstí, ale také ukázka naší malosti a potřeba nestavět vodě do cesty překážky, ale snažit se s ní žít v harmonii a nestavět tam, kde nestavěli ani naši předkové, protože věděli, co by je dřív nebo později potkalo.

Voda je všude kolem nás přítomna velice přirozeně. Ať už jako součást krajiny v podobě moří, jezer či divokých bystřin nebo jako hlavní skladebná složka každého z nás. Déšť jako symbol očisty přírody, krásná součást koloběhu vody kolem nás. Na jaře tak vlahý a voňavý, v létě teplý a bouřlivý, na podzim vtíravý a zimouřivý a v zimě jako sníh, jako dokonalá struktura vločky.

Pro mé další úvahy se snažím pohlížet na vodu jako na prostředek očisty lidského těla v jakékoliv jeho formě a podobě. Vcházím do situace vody vyvěrající ze země. Země jako jeden ze čtyř základních elementů, oheň v nitru země zahřívá vodu, ta vyvěrá na vzduch. V tomto momentu tvořím prostor pro člověka. Voda se zde stává prostředkem, spojením energie země s energií lidského těla.

...chraňte tu vodu a nedejte oslepnout prastaré zrcadlo hvězd...

Člověk se chodí od nepaměti k vodě nejen očistit, ale také trochu pohlédnout sám sobě do očí. Voda byla dlouhou dobu jedinou formou zrcadla, místem, kde mohl člověk pohlédnout sám na sebe. Voda je tady nejen symbolem očisty kůže, ale také odrazem pravdy a čistoty duše.

Jsou to možná patetické úvahy, ale mám dojem, že každý člověk, který vejde do mých lázní, svlékne se do kůže a vystaví své tělo různě teplým vodám, v rozdílně naladěných prostorech, bude prožívat jistou dávku mystiky a spřažení s vodním živlem.

POEZIE V ARCHITEKTUŘE (esej napsaná 20.4.2015 k pochopení tématu pěti smyslů v architektuře)

Tenhle text jsem měl poslat už dnes ráno, zapomněl jsem. Omlouvám se. Teď je toho nějak hodně, ale možná právě proto se cítím dobře. Mám co dělat, cítím se užitečný, nestresuju se, našel jsem si novou holku, nechávám věci plynout, možná to tak nepůjde pořád.

Architektura je furt stejná, dobrá, špatná, nijaká, co se mění, já. Prý je to poslední text co píšu za brněnskou architekturu v ateliéru Ivana Kolečka, tak já vám něco řeknu. Spousta se za ty dva roky změnilo, dokonce víc než se změnit mělo. Sentiment si ale nechám k pívu a povím vám, jak se proměnil můj vztah k té architektuře. A taky něco k poezii.

Před dvěma lety jsem si myslel, že se na tu architekturu vykašlu, fakt. Občas mě to bavilo, ale většinou to byly jen čáry na papíře. Pak přišla první opravdová práce, dům pro strejdu a tetu. No, moc se nepovedl, většina z něho byly zase čáry na papíře. Poezie? Žádná. Pak se objevil ten noblesní pan architekt a hlavně učitel ze Švýcarska a věci se zdály jinak. Sory, troše toho sentimentu se nevyhnu. Co je důležité. Domy pro mě přestaly být čarami na papíře a zdmi obalenými kvalitní tepelnou izolací. Architektura se začala objevovat v prázdném prostoru mezi zdmi. Prostorem pro člověka a pro jeho každodenní život. Změnila se architektura? Právě že ne, byl jsem to já. Kdy ukončím proces proměny? Neukončím, chápat architekturu se budu učit už pořád. Je to pro mě zvláštní období. Mám pocit, že jsem našel cestu, která nekončí za první zatáčkou. Na druhou stranu mám čím dál tím větší pocit, že nekončí vůbec. Čím víc беру tu architekturu s klidem, tím cítím větší pokoru. Zas ten sentiment. No, půjdu dál.

Poezie

Musel jsem se podívat na wikipedii. Já věděl, že to není jen o básničkách. Poezie je něco víc. Poezie v architektuře začíná ještě mnohem dřív, než přijde architekt. Ona už tam vlastně je. Je tam rytmus a rým, téma. Pak přijde architekt a může to napsat nebo to může celé podělat. Nejlepší domy jsou většinou ty, kterých si nevšimnete. Architekt to zvládnul, potlačil většinu svého ega a nechal promluvit místo.

Dlouhou dobu jsem si myslel, že to musím potlačit, ale teď mám pocit, že architektura musí být intuitivní, krásná, musí mít pevný koncept a žádný počet toaletních mís ho nesmí zahnat do kouta. Když je to dobré, hraje to, je tam i ta poezie, samo se to ubrání.

Když toto píšu, nevidíte jak se u toho tvářím, blaženě usmívám, mračím, přemýšlím, smutním, doufám, mažu jaderné výrazy zdůrazňující některé myšlenky. Nechci už o tom psát, pojďme si o tom povídat.

PRŮVODNÍ ZPÁVA

1.URBANISTICKÉ SOUVISLOSTI

Lázeňský soubor je dnes seskupením prvků, které od konce 20. století hledají svoji identitu, jak vzhledem k místu, městu, krajině, tak vzhledem k účelu nejen jejich funkce, ale především prostředí. Soubor se skládá z několika budov, z různých období. Každá je silně vyjádřena formálním přístupem jak k charakteru jejich objemů, fasád, materiálů, tak k jejich prostorové skladbě, typologii a vnímání prostorů.

1736 Hotel des Bains

Nejstarší dochovaná historická vrstva lázní, dnes je historickou památkou, renovována r. 1989

1778 Villa d’Entremont

Nejprve byla sídlem D.-F. Barthelémyho, od 1894 se vila stává součástí lázní a mění jejich měřítko směrem k utvoření „lázeňského komplexu“ s hotelem, lázněmi, parkem a promenádou.

1895 Rotunda

Měřítko lázní je zdůrazněno stavbou Rotundy, artikulací funkcí hotelu a lázní, novými prostory společenského charakteru, typickými pro „belle époque“, období přelomu století. Na straně druhé je Rotunda na dlouhou dobu posledním rozšířením areálu Lázní. Nastává doba pozvolného úpadku, která vrcholí uzavřením hotelu v r. 1931 a lázní samotných roku 1959. Lázně obnovují činnost v roce 1975, je postavena nová budova lázní, navrtán nový zdroj vody, je provedena rekonstrukce historické části v roce 1989 spolu s novostavbou „Grand Hotel des Bains“. Tehdy je definována dnešní podoba souboru termálních lázní.

1975 Bazény a lázně

Podoba je silně poznamenána dobou vzniku (70. léta); lázně jsou postupně zvětšovány. Stále neodpovídají dnešním potřebám. Vzniká srostlice prostorů / funkcí / organismů / prostředí, nevyhovující dnešním potřebám relaxačním ani léčebným (návštěvníci z řad veřejnosti a z řad pacientů). Technologické rozvody dožívají a nestačí měnícím se hygienickým a provozním požadavkům. V rámci této studie se počítá se zbouráním této nekvalitně stárnoucí budovy, jejíž zapojení do požadovaného programu je neefektivní.

1989 Grand Hotel des Bains

Silně poznamenán dobou jeho vzniku. Nejde ani tak o formální vyjádření samotné, ale o jeho důsledky v nešťastné prostorové skladbě hotelu: půlkruhový půdorys s většinou pokojů mimo centrální prostor a s neexistující vazbou na úrovni parku, jež by mohla mít charakter lázeňského prostředí. Bazén v ohnisku hotelu a „soukromý“ wellness v suterénu rotundy tuto situaci nezachraňují, jen potvrzují ztracenou logiku výjimečného prvku v rámci lázeňských funkcí. Spojení prosklenou chodbou takto definovanou situaci jen potvrzují. Hotel se stává nezávislou ekonomickou jednotkou a jeho hosté z 90% nejsou lázeňskými hosty. Podobně jako u lázeňské budovy se počítá s jeho odstraněním a zapojením jeho kapacity do nového stavebního programu lázní.

2. ARCHITEKTONICKÝ VÝRAZ

Nejzásadnější část lázeňského souboru je pojata jako struktura budov, které prostupují lázeňským parkem. Ty mají společný podzemní svět, ze kterého vyrůstají jednotlivé funkce živící lázně – bazény, léčba, rehabilitace, wellness, vstupní hala, administrativa s kavárnou. Celý architektonický projev se může chápat jako místo vývěru blahodárného pramene na vzduch, které zvrátil zemský povrch, přinesl zemské teplo a vytvořil jedinečné místo v rámci kantonu Vaud. Spojení elementů vody, ohně, země a vzduchu. Budovy pak mají jeden jasný směr průchodu místem.

Jednotlivé podélné bloky budou z betonu, který však ve své přírodní surovosti bude komplementovat s celoročním cyklem popínavé a rostoucí zeleně. Historický budovy si vedle hmoty nových lázní, postupně zarůstajících zelení, budou žít svým autonomním způsobem, funkčně však budou propojeny skrzva hotel a restauraci. Znovu se tady stanou pavilony v parku. Vystupující betonové bloky mají poměrně jednotnou výškovou hladinu jednoho až dvou pater v kontextu okolní zástavby. Ve venkovním prostoru mezi bloky je srdce lázní s bazény a atrií spojujícími a prosvětlujícími prostory pod povrchem a horní úroveň s bazény. Tato úroveň se ještě v návaznosti na lehce svažitý terén parku jedenkrát o půlmetr zvedá, což ve výsledku rozbíjí a dynamizuje plochu s bazény a vytváří soukromější prostory.

Hotel je osazen na jeden konec novodobé promenády spojující jej se vstupem do léčebné části a jeho výraz navazuje na charakter navrhované struktury. Na promenádě je zavěšena ještě kavárna, pavilon s pítkem léčebného pramenu a vstupu do veřejných lázní.

Parkování je pak vsazeno do parkového prstence okolo vymezeného území a je navázáno na velký pěší lázeňský okruh, ze kterého se dá po menších parkových pěšinách dostat do těžiště území, které je malým „náměstím“ na novodobé promenádě.

3. DISPOZIČNÍ ŘEŠENÍ

Komplex lázní má tři vstupy. Wellness má svůj vstup v návaznosti na velký lázeňský okruh. Léčebná část má svůj vstup na promenádě oproti hotelu a v blízkosti kavárny. Veřejný vstup je nejbližše pomyslného těžiště území. Lazečban přicházející přes veřejný vstup se ocitne v převýšeném prostoru s galerijním ochozem a monumentálním schodištěm, které vede návštěvníka do světa pod úrovní parku. Při scházení návštěvník skrze velké okno čte plochu s bazény a zároveň dolní úroveň, kde v atriu vyvěrá lázeňský pramen. Pod zemí pak proběhne filtr šaten a přes atrium s pramenem nebo halu s bazény, to dle jeho rozhodnutí, se návštěvník opět dostává na povrch.

Podobnou cestu prožívá návštěvník wellness, který opět schází pod povrch, kde však nachází intimní prostory světa saun, hammamů a jacuzzi. Návštěvník přicházející na jednu z konkrétních léčebných procedur je nejdříve naveden k ordinacím doktorů, odkud pak přes šatny nebo bez nich dojde k procedurám nebo rehabilitacím. Směr bloků lázní zároveň vyvolává směrovou jednotu schodišť jak venkovních, tak i vnitřních schodišť. Tento princip pak usnadňuje celkovou orientaci mezi oběma úrovněmi.

4. KONSTRUKČNÍ ŘEŠENÍ

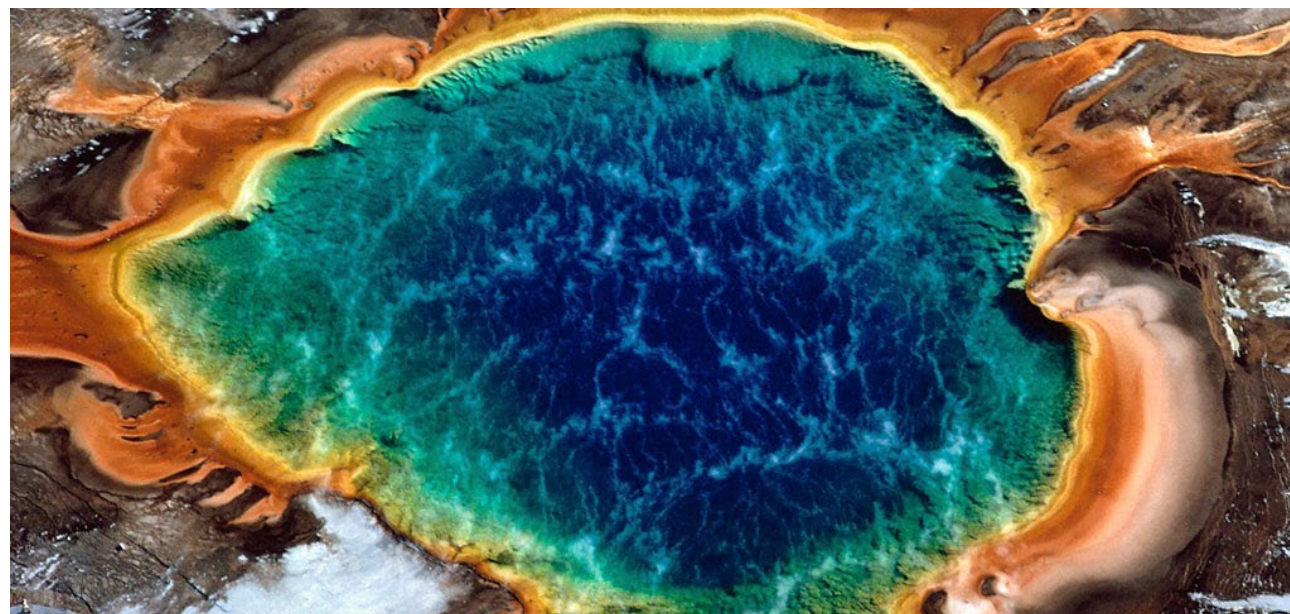
Stavební princip je založen na sendvičových stěnách s nosnou betonovou pohledovou stěnou tl. 250 mm s vloženou tepelnou izolací 150 mm a zavěšenou betonovou fasádou tl. 80 mm. Venkovní fasáda je místně potažena sítěmi pro pnutí zeleně. Stropy jsou betonovou, tloušťky 250 až 400 mm. Pro bazény je použit vodostavební beton. Střechy jsou pro částečné zadržení vody při častých švýcarských deštích navrženy s extenzivní zelení.

materiálová koncepcie

tmavý vápenec - voda - pohľadový beton - popínavá zeleň - hliník - sklo - zelená strecha
DP 2015 Michal Poláš , Termálné lázně, Yverdon

Architektura objímající místo vývěru pramene se dá chápat jako analogie na výbuch sopky. Láva zatvrdne na povrchu, změní místo impulsu a zůstane nehybně. Lázně jsou pak každodenním prostorem pro využití termálního pramene, jsou zatvrdlou lávou. Jsou tu nadlouho, ne však navždy.

pramen

termální pramen jako impuls území

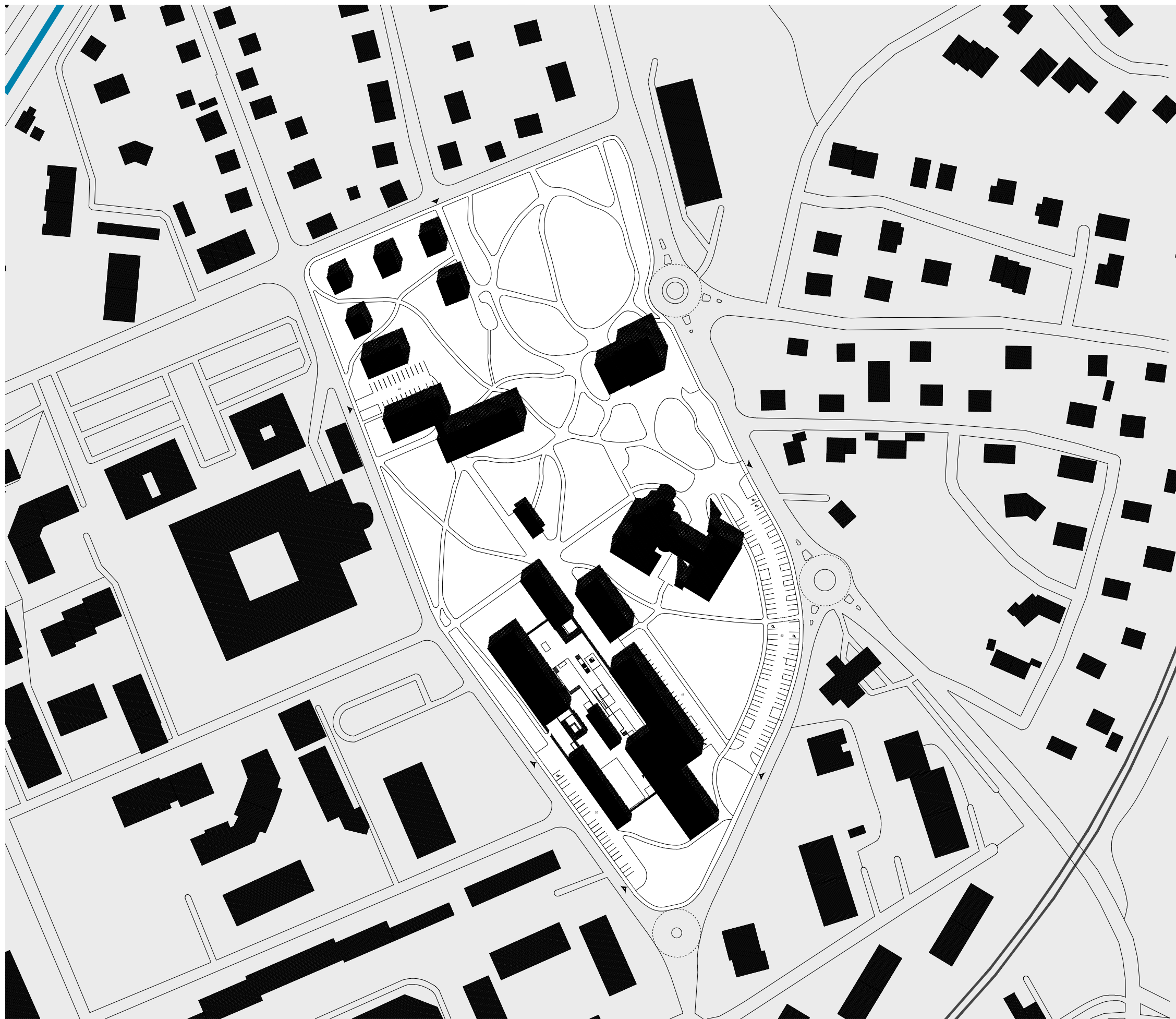
DP 2015 Michal Poláš, Termální lázně, Yverdon

model 1:200

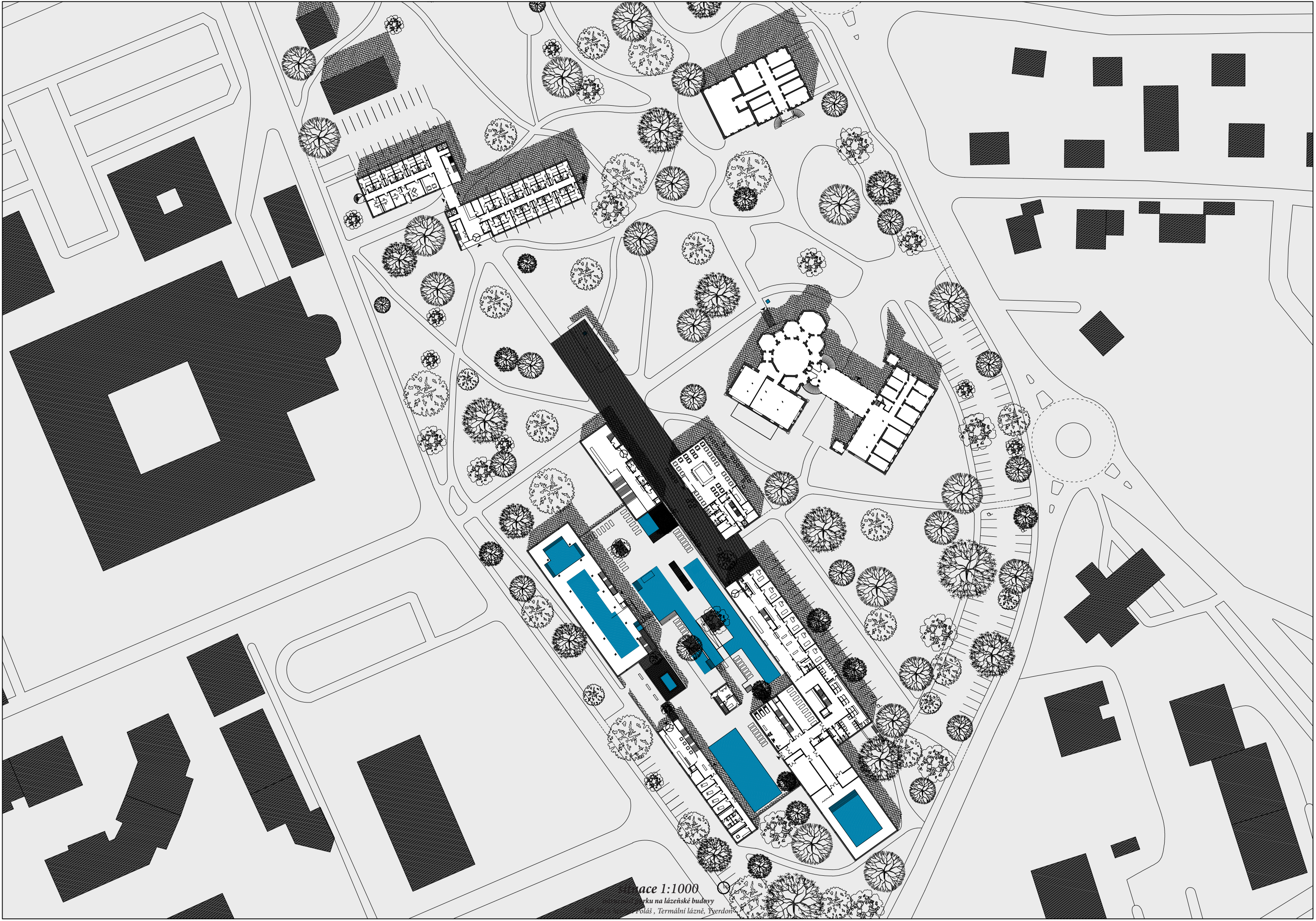
nadzemní část lázní

DP 2015 Michal Poláš, Termální lázně, Yverdon

situace 1:2000
širší vztahy

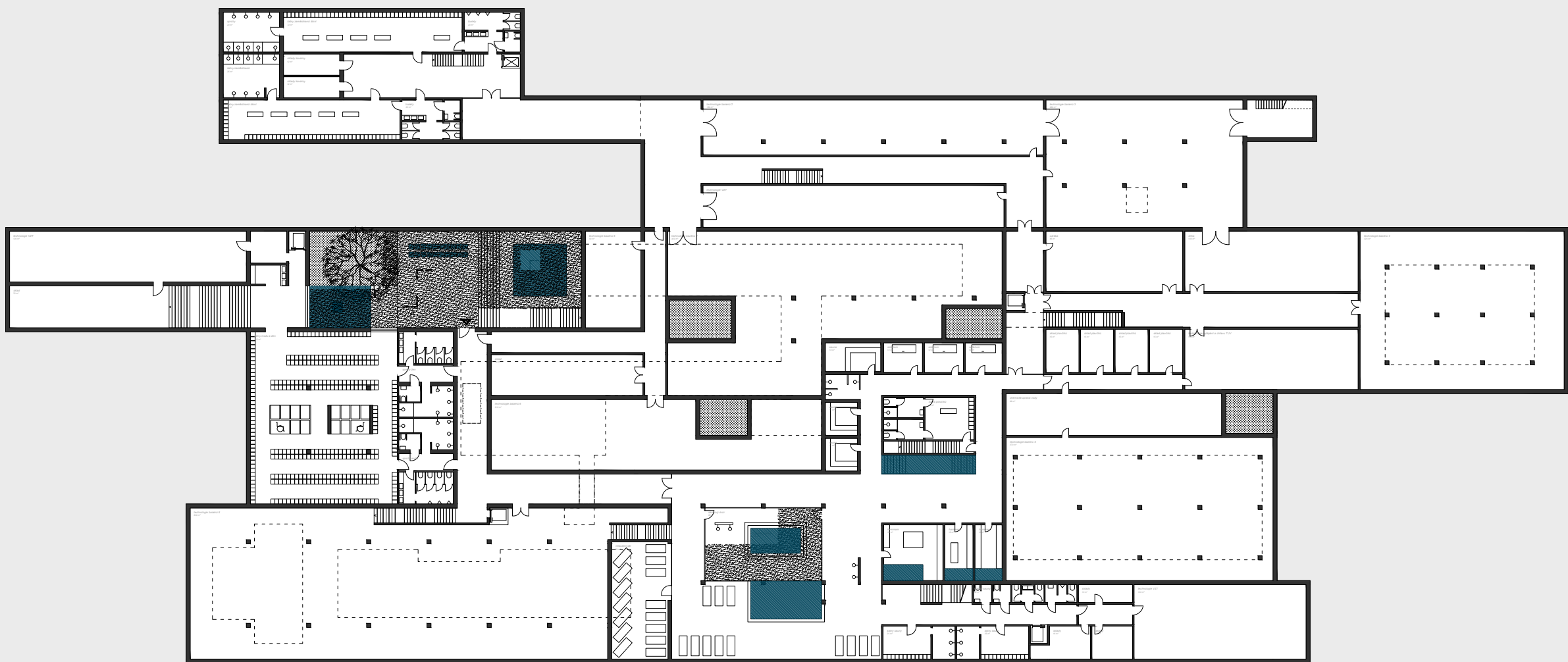
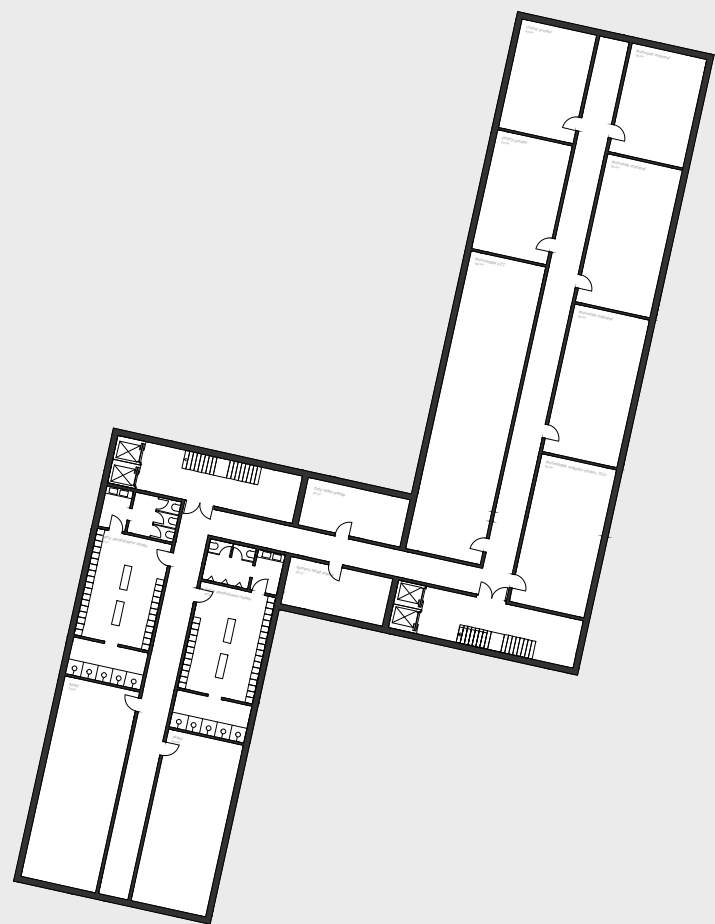
DP 2015 Michal Poláš , Termální lázně, Yverdon

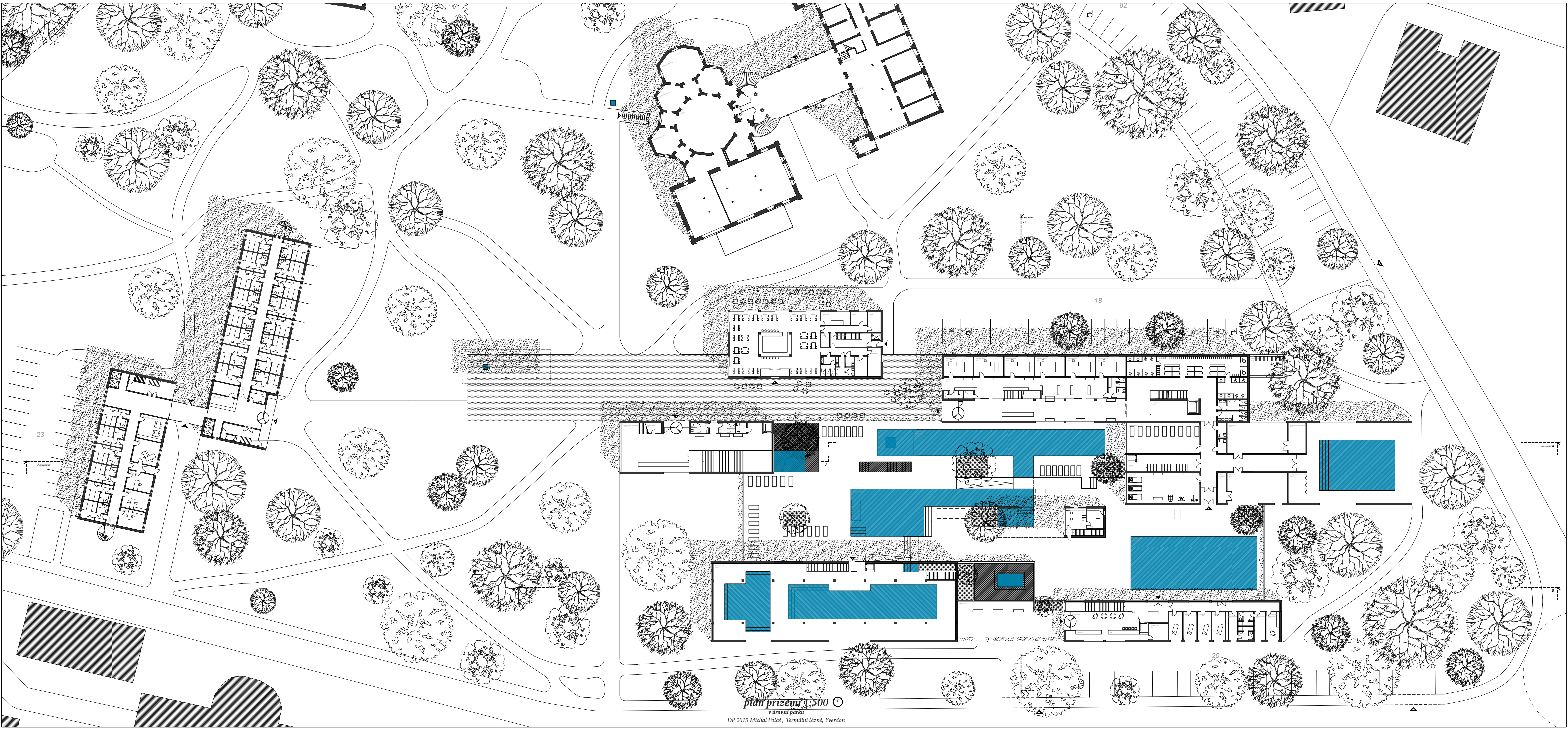
Měřítko 1:1000

Projekt na lázeňské budovy

Poláš, Termální lázně, Yverdono

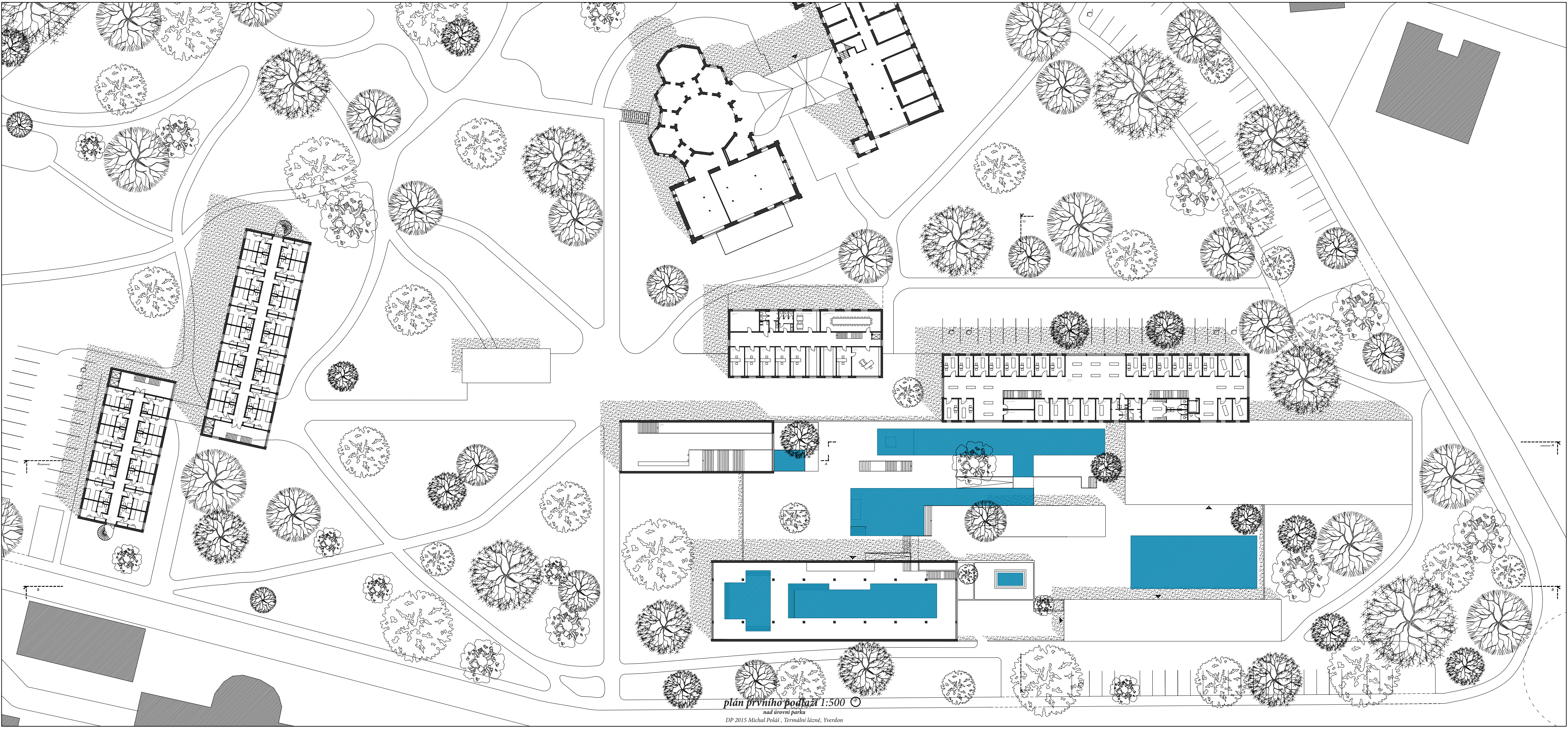

plán suterénu 1:500 ☺
pod úrovní parku
DP 2015 Michal Poláš , Termální lázně, Yverdon

plan přízemí 1:500
v úrovni parku

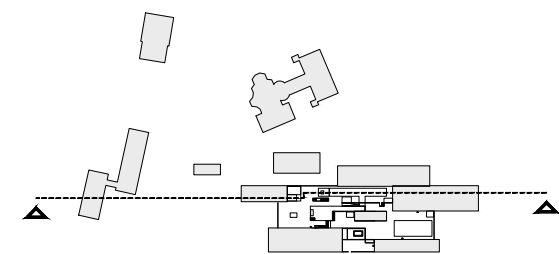
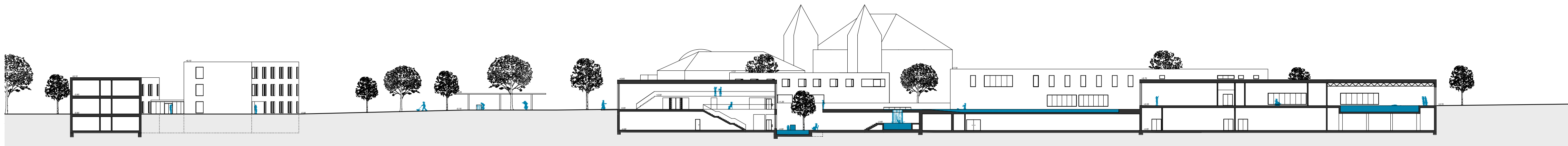
DP 2015 Michal Poláš, Termální lázně, Yverdon

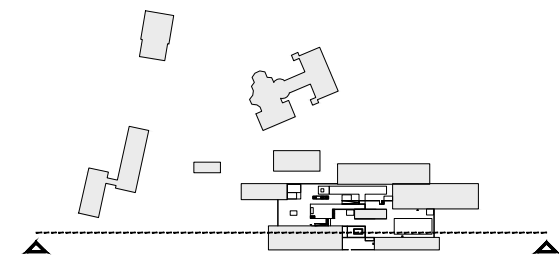
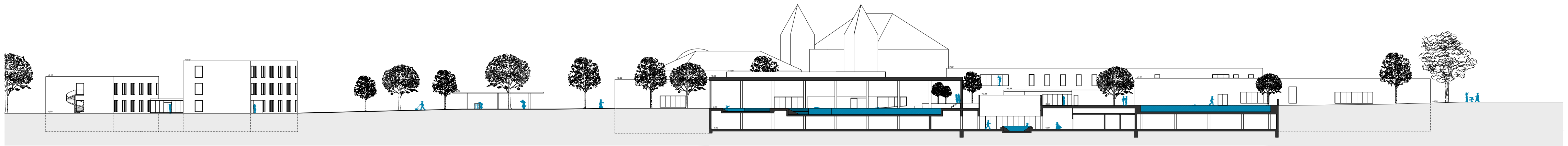
plan prvního podlaží 1:500

nad úrovní parku

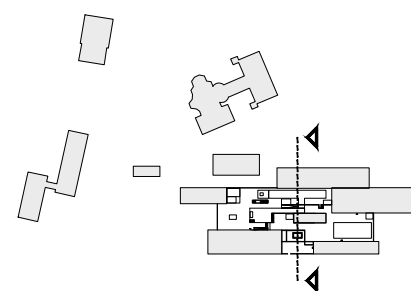
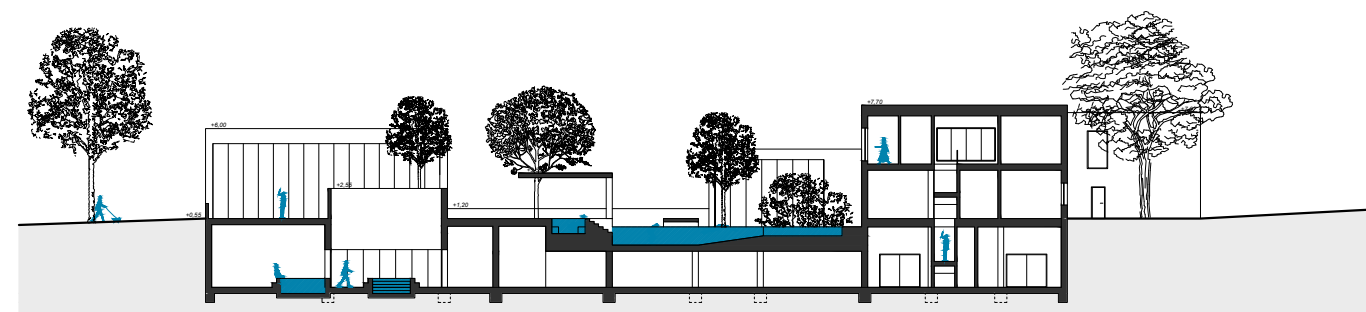
DP 2015 Michal Poláš, Termální lázně, Yverdon

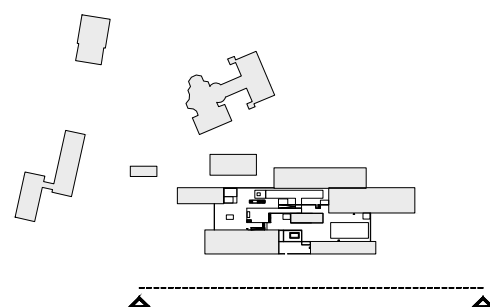
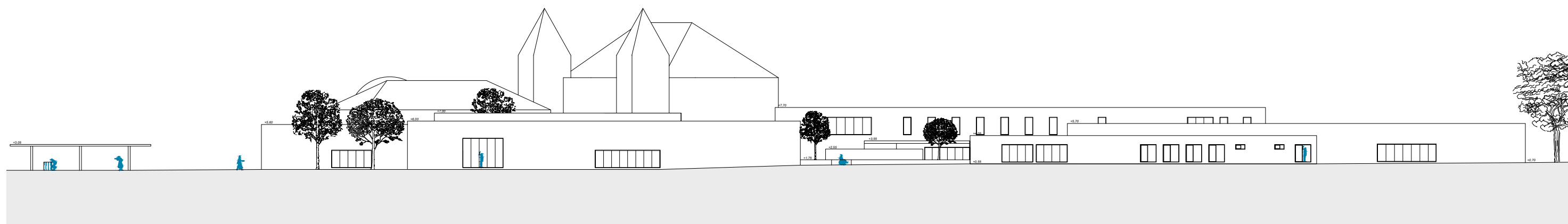
řez A-A podélný 1:500
hotel - pavilon - vstup - atrium s pramenem - brouzdaliště - rehabilitační hala
DP 2015 Michal Poláš, Termální lázně, Yverdon

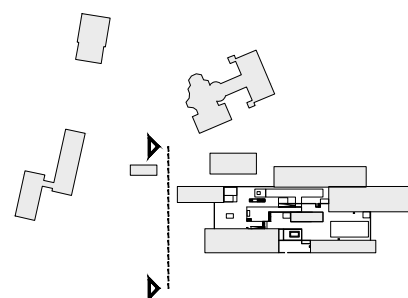
řez B-B podélný 1:500
hotel - pavilon - bazénová hala - atrium wellness - sportovní bazén
DP 2015 Michal Poláš, Termální lázně, Yverdon

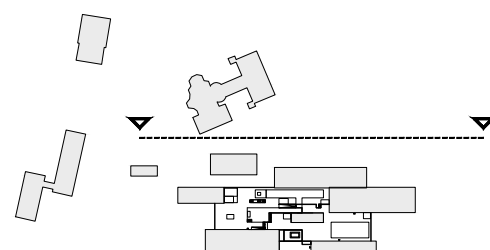
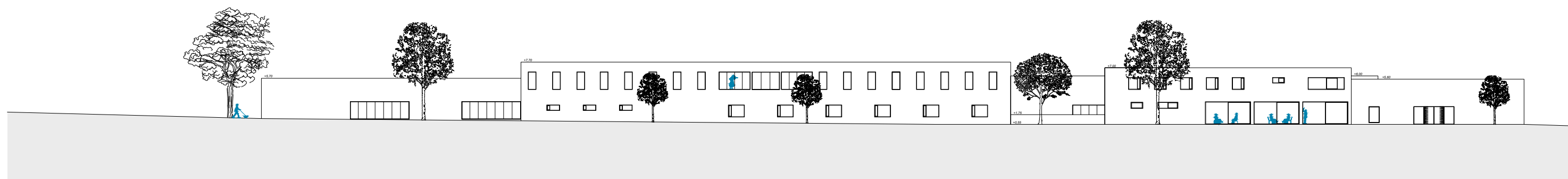
řez C-C příčný 1:500
 rajský dvůr - atrium s pramenem - výřivka - most - brouzdaliště - budova léčby
 DP 2015 Michal Poláš , Termální lázně, Yverdon

pohled západní 1:500
vstup do wellness
 DP 2015 Michal Poláš, Termální lázně, Yverdon

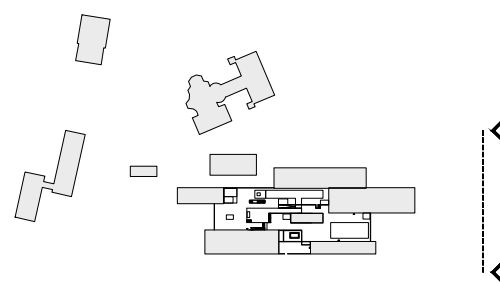
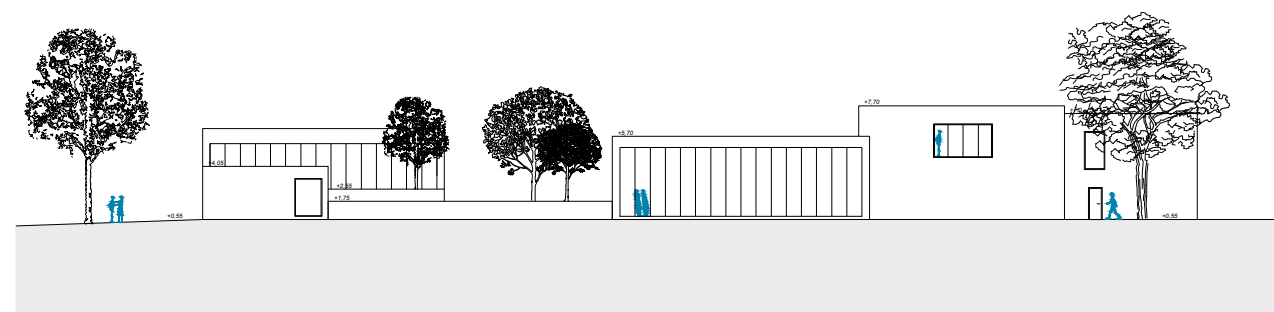
pohled severní 1:500
kavárna, vstup do léčebných lázní
 DP 2015 Michal Poláš , Termální lázně, Yverdon

pohled východní 1:500

vstup do veřejných lázní

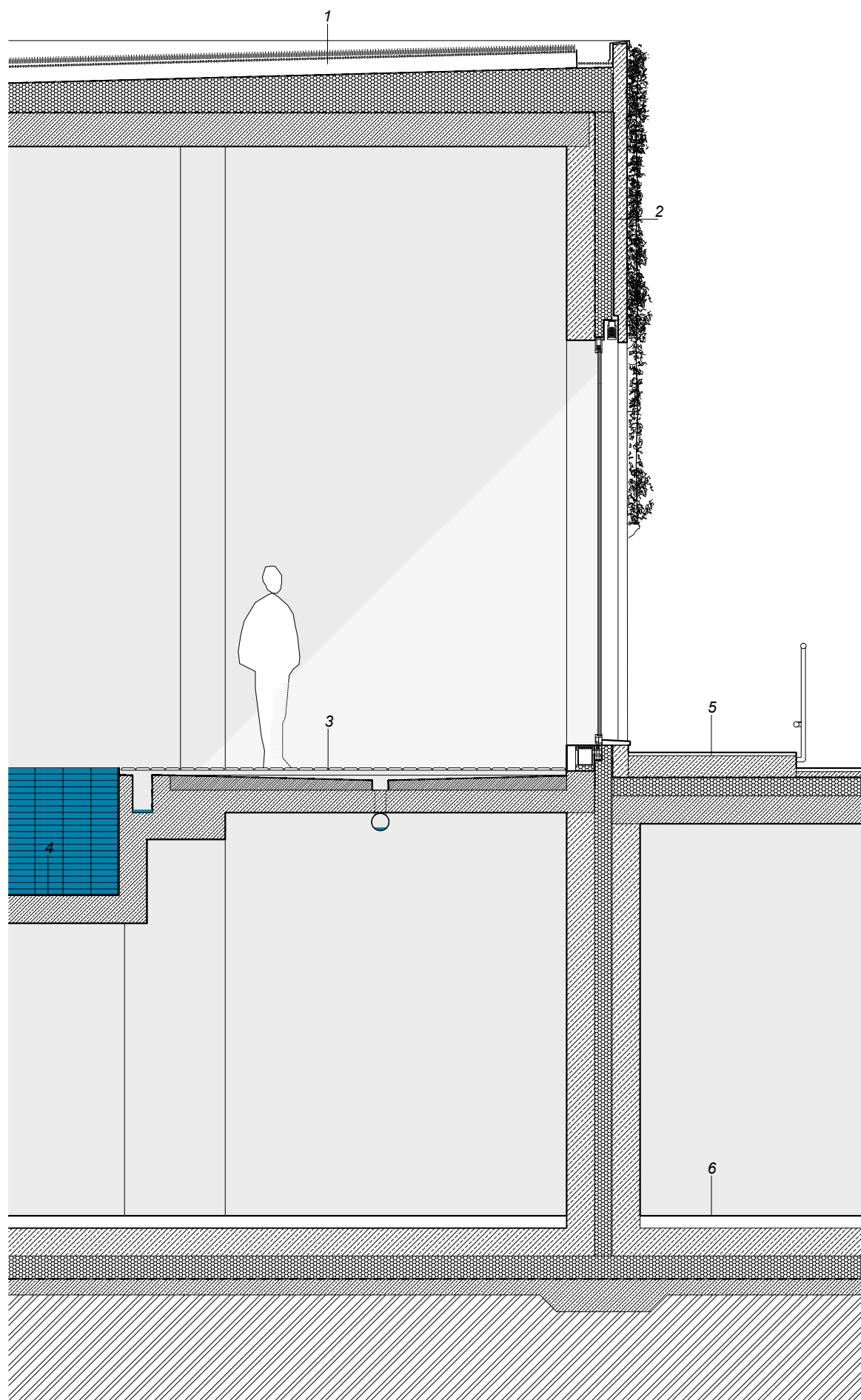
DP 2015 Michal Poláš , Termální lázně, Yverdon

pohled jižní 1:500

vstup administrativy

DP 2015 Michal Poláš , Termální lázně, Yverdon

1 - zelená střecha

extenzivní zelená střecha / 150 mm substrátu, EPDM pryžová deska, 400 - 200 mm tepelné izolace XPS do spádu, parozábrana, 300 mm železobetonová stropní deska

2 - betonová fasáda popnuta zelení

nerezové trny Ø 4 mm, nerezová síť pro popínavé rostliny, 120 mm prefabrikovaný betonový obklad, výpočetně kontrolované zvibrovaní, 20 mm vzduchová mezera, 150 mm extrudovaného polystyrenu, 250 mm pohledová železobetonová nosná stěna

3 - borovicová podlaha

22 mm borovicová impregnovaná prkna s protiskluzovou úpravou, spádový klín z betonu opatřený hydroizolační vrstvou s asfaltových pásů, 250 mm vodostavební beton B30 V 8

4 - bazénová vana

keramický obklad 100x250 mm, 250 mm vodostavební beton B30 V 8

5 - kolem venkovních bazénů

kamenná dlažba tl.30mm, beton ve spádu 1/16 - rampa pro vozíčkáře, separační vrstva, 160 mm pěnové sklo, 250 mm železobetonová stropní deska

6 - podlaha suterénu

podlaha - kamenná dlažba, 250 mm železobetonová základová vana, 200 mm pěnového skla, hydroizolace-natavené asfaltové pásy, 140 mm betonová roznášecí deska

detail 1:50

prostor hlavní bazénové haly

DP 2015 Michal Poláš , Termální lázně, Yverdon

Poděkování

Rád bych na této “poslední stránce” vyjádřil velký dík panu architektovi Ivanovi Kolečkovi. Se svou přirozenou nezištností nás po dva roky magisterského studia na fakultě architektury učil jak stát dobrým architektem, ale také lepším člověkem. Uspořádal nejeden workshop, při kterém otevřel také mezioborové dveře na fakultu výtvarných umění. Ukázal nám Neapol, Laussanne, Broumov a další zajímavá místa. Nejvíc si však cením toho nadšení a zájmu, které ve mně pan architekt Koleček vyvolal. Nevím jak dlouho z něj budu těžit, ale rozhodně s ním můžu opustit brány školy a zkusit to s opravdovou architekturou.

Neméně bych chtěl poděkovat své rodině, že mi umožnila studovat, podporovala mě a postupem času i uvěřila, že to s tou architekturou myslím vážně.

Nakonec je tady ještě ta převelice důležitá skupina spolužáků z ateliéru Kolečků, ale také mimo něj, se kterými jsem společně prošel šest zajímavých let v Brně a kteří mě naučili nejspíš ještě víc (promiňte), než učitelé ve škole. Díky

Pan Koleček mi při přípravě brněnské verze výstavy “Vnímání prostoru” řekl, že ten dvouletý ateliér byl takový, jaký jsme si ho sami udělali, a že on si plnil roli kouče tenisového týmu. Tak chci jen říct: “Díky trenére.”